

Bryssel, 26. kesäkuuta 2026
(OR. en)

11234/26

FIN 984

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	26. kesäkuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2026) 344 final
Asia:	KOMMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE vastuuvapauden myöntämistä koskevasta seurannasta varainhoitovuoden 2024 osalta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2026) 344 final.

Liite: COM(2026) 344 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 25.6.2026
COM(2026) 344 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE
vastuuvapauden myöntämistä koskevasta seurannasta varainhoitovuoden 2024 osalta

Kertomus Euroopan parlamentin vastuuvapauden myöntämistä
koskevissa päätöslauselmissaan ja neuvoston vastuuvapauden
myöntämistä koskevassa suosituksessaan varainhoitovuoden 2024
osalta esittämien pyyntöjen seurannasta

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	1
2.	Talousarvion tavoitteiden saavuttaminen	1
3.	EU:n taloudellisten etujen suojaaminen	4
4.	Avoimuus	11
5.	Velan kestävyys	13
6.	Tulevaisuuden näkymät	14

1. Johdanto

Euroopan parlamentti myönsi 29. huhtikuuta 2026 neuvoston suosituksen perusteella komissiolle vastuuvapauden EU:n talousarvion toteuttamisesta vuonna 2024.

Tässä kertomuksessa esitetään yhteenveto tärkeimmistä toimista, joita komissio on toteuttanut vastauksena tärkeimpiin pyyntöihin, jotka i) Euroopan parlamentti esitti vastuuvapauden myöntämistä koskevassa päätöslauselmassaan¹ ja ii) neuvosto vastuuvapauden myöntämistä koskevassa suosituksessaan². Komissio antaa vastaukset erityisiin pyyntöihin myöhemmin tänä vuonna.

2. Talousarvion tavoitteiden saavuttaminen

Vuonna 2024 EU:n talousarvio auttoi EU:ta ratkaisevasti saavuttamaan tärkeimmät tavoitteensa. Kuten EU:n talousarviota koskevassa vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessa varainhoitovuodelta 2024³ asetettiin tavoitteeksi, EU:n talousarvio auttoi vahvistamaan taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta, tukemaan maanviljelijöitä ja parantamaan maatalouden tuottavuutta. Se tuki vihreää ja digitaalista siirtymää sekä EU:n ulkorajojen ja puolustusvalmiuksien vahvistamista, auttoi puuttumaan muuttopaineisiin, antoi Ukrainalle vankkumatonta tukea ja auttoi EU:ta vastaamaan Lähi-idän humanitaariseen kriisiin.

EU:n talousarvio oli avainasemassa EU:n kilpailukyvyn parantamisessa, taloudellisen turvallisuuden vahvistamisessa (esimerkiksi investoinneilla puhtaaseen teknologiaan, inhimilliseen pääomaan ja rajat ylittävään infrastruktuuriin aluekehityksen ja sisämarkkinoiden vahvistamiseksi) ja EU:n strategisten kumppanuuksien tukemisessa maailmanlaajuisesti.

a. Talousarvion toteuttaminen

¹ Euroopan parlamentin päätös 29. huhtikuuta 2026 vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024, pääluokka III – Komissio, toimeenpanovirastot ja yhdeksäs, kymmenes ja yhdestoista Euroopan kehitysrahasto – 2025/2145(DEC).

² Neuvoston suositus Euroopan unionin varainhoitovuoden 2024 yleisen talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle (5749/26).

³ Komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle: EU:n talousarviota koskeva vuotuinen hallinto- ja tuloksellisuuskertomus – Varainhoitovuosi 2024, COM(2025) 824, 17.6.2025.

Parlamentti on huolissaan EU:n talousarvion toteuttamisasteesta nykyisen monivuotisen rahoituskehiksen ja elpymis- ja palautumistukivälineen osalta. Se toteaa, että viivästykset toteuttamisessa lisäävät sitoumusten vapauttamisen riskejä ja luovat painetta ohjelmakauden loppupuolelle.

Komissio korostaa, että EU:n talousarviosta jo sidotut mutta vielä maksamatta olevat määrät (RAL) olivat vuoden 2024 lopussa 35 miljardia euroa pienemmät kuin vuoden 2023 lopussa. Vuoden 2024 lopussa maksamatta olevista määristä lähes puolet, pois lukien NextGenerationEU:n määrät, liittyy koheesiopolitiikkaan ja siten yhteistyössä hallinnoitavien määrärahojen käyttöön jäsenvaltioissa. Kun toteutettaviksi valittujen hankkeiden osuus kasvoi vuoden 2023 lopun noin 12 prosentista noin 37 prosenttiin (2024) ja noin 65 prosenttiin (2025) vuosien 2021–2027 koheesio-ohjelmiin käytettävissä olevista määrärahoista, rahoituksen toteutus nopeutui huomattavasti. Monet jäsenvaltiot jättivät maksatushakemuksia selvästi enemmän kuin sitoumusten vapauttamista koskeva $N + 3$ -tavoite edellyttää. Tämän myönteisen kehityksen myötä hankkeiden valinta ja maksut ovat tehostuneet vuosiin 2014–2020 verrattuna. Toiminnan sujuvuuden varmistamiseksi komissio tukee jäsenvaltioita niiden hallinnollisten valmiuksien vahvistamisessa ja investointien pullonkauloihin puuttumisessa.

Komissio seuraa jatkossakin tiiviisti EU:n ohjelmien ja välineiden täytäntöönpanoa. Se julkaisee vuosittain tietoa talousarvion toteutumisen nusteesta ja tilannekatsauksen maksamatta olevista sitoumuksista.

NextGenerationEU-välineen maksattamatta olevien sitoumusten osalta monet jäsenvaltiot tarkistivat kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmiaan, kohdensivat resursseja uudelleen valmiille hankkeille, mukauttivat välitavoitteita ja tavoitteita ja poistivat täytäntöönpanon pullonkauloja pitäen silti kiinni elpymis- ja palautumissuunnitelmien kunnianhimoisista tavoitteista. Näissä tarkistuksissa pyrittiin huomioimaan muuttuvat olosuhteet ja parantamaan tuottavuutta keskittymällä oikea-aikaiseen maksujen suorittamiseen elpymis- ja palautumistukivälineestä vuoden 2026 loppuun mennessä. Komissio antoi 30. huhtikuuta 2026 [jäsenvaltioille suuntaviivat](#) elpymis- ja palautumistukivälineen viimeiseen vaiheeseen ja päättämiseen liittyvistä operatiivisista näkökohdista varmistaakseen sen onnistuneen päättämisen.

Jäsenvaltiot ovat saattaneet jossain määrin asettaa elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa toteuttamisen ja tarkistamisen etusijalle, mikä on saattanut aiheuttaa viivästyksiä koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanossa. Samaan aikaan elpymis- ja palautumistukivälineestä tuetuilla toimenpiteillä autetaan nopeuttamaan monivuotisen rahoituskehiksen varojen käyttöä. Esimerkiksi lupamenettelyjen nopeuttamiseen tähtäävillä elpymis- ja palautumistukivälineen uudistuksilla odotetaan olevan myönteisiä heijastusvaikutuksia muihin EU:n varoihin liittyvien investointitoimien täytäntöönpanoon.

b. Uudet painopisteet: puolustus ja Ukraina

Komissio suhtautuu myönteisesti parlamentin näkemykseen, jonka mukaan puolustusta ja Ukrainan tukea on nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa pidettävä talousarvion painopisteenä ja tämän tavoitteen saavuttamiseen on kohdennettava riittävästi varoja.⁴

Komissio pyrkii jatkossakin vahvistamaan EU:n puolustuskykyä. Se on tehnyt useita aloitteita puolustusvalmiuden ja -investointien lisäämiseksi, muun muassa i) jäsenvaltioille myönnettävät enintään 150 miljardin euron lainat, jotka taataan EU:n talousarviosta Euroopan turvallisuutta edistävän välineen (SAFE) puitteissa, ii) valkoinen kirja Euroopan puolustusvalmiudesta vuoteen 2030 mennessä, iii) ReArm Europe -suunnitelma ja iv) puolustusalan koontiasetuksen yksinkertaistaminen.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan EU sitoutui vahvasti tukemaan Ukrainaa ja sai tässä tarkoituksessa vuoden 2024 loppuun mennessä liikkeelle 130,2 miljardia euroa rahoituksellista, taloudellista, humanitaarista, sotilaallista ja diplomaattista tukea. Helmikuussa 2024 perustettiin Ukrainan tukiväline, jolla tuetaan Ukrainan elpymistä, jälleenrakentamista ja nykyaikaistamista. Ukrainan vuosien 2026–2027 rahoitustarpeiden täyttämiseksi hyväksyttiin Ukrainan tukilaina. Siitä on käytettävissä enintään 90 miljardia euroa vuosina 2026–2027, ja se rahoitetaan EU:n lainanotolla pääomamarkkinoilta. Ukrainan tukilaina [hyväksyttiin helmikuussa 2026](#).

c. EU:n rahoituksen vaikutus ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen

Komissio panee merkille Euroopan tilintarkastustuomioistuimen huomautukset puutteista komission käyttämissä menetelmissä unionin rahoituksen ilmastovaikutusten arvioimiseksi⁵ ja parlamentin lausuman, jonka mukaan nykyisissä menetelmissä, joilla seurataan ilmastoon ja biologiseen monimuotoisuuteen liittyviä menoja, ei oteta täysin huomioon kaikkia unionin toimien vaikutuksia⁶.

Komissio pyrkii mittaamaan EU:n talousarvion osuuksia sekä ilmastotoimiin ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä tuloksia nykyisen tuloksellisuuskehyksen mukaisesti. Elpymis- ja palautumistukivälineen, yhteisen maatalouspolitiikan ja koheesiopolitiikan osalta sen on sovellettava näitä ohjelmia koskevissa perussäädöksissä vahvistettuja menetelmiä ja erityiskertoimia. Komissio on ehdottanut monivuotisen rahoituskehyksen 2028–2034 osalta suoraviivaistettua järjestelmää, jonka avulla voidaan seurata ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin liittyvää EU:n varainkäyttöä ja sen tuloksia.

4 Ks. päätöksen 2025 /2145(DEC) 17 kohta.

5 Ks. päätöksen 2025/2145(DEC) 13 kohta.

6 Ks. ed. alaviite.

3. EU:n taloudellisten etujen suojaaminen

Komissio pitää erittäin tärkeänä, että EU:n varojen käyttöä seurataan yhteistyössä kansallisten viranomaisten ja muiden toteutuskumppaneiden kanssa.

a. EU:n arvojen, myös oikeusvaltioperiaatteen, mukainen varojen käyttö

Oikeusvaltioperiaate

Parlamentti kehottaa komissiota hyödyntämään johdonmukaisesti kaikkia käytettävissä olevia välineitä EU:n rahoituksen keskeyttämiseksi tai suojelemiseksi silloin, kun oikeusvaltioperiaatteen noudattamisessa esiintyvät puutteet vaikuttavat moitteettomaan varainhoitoon asianomaisissa jäsenvaltioissa, erityisesti Unkarissa ja Slovakiassa.

Komissio seuraa ehdollisuusasetuksen mukaisesti aktiivisesti kaikkien jäsenvaltioiden tilannetta havaitakseen asetuksen soveltamisalaan kuuluvat oikeusvaltion periaatteiden rikkomiset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Komissio käyttää kaikkia saatavilla olevia alakohtaisia ja yleisiä oikeudellisia välineitä puuttuakseen sellaisiin oikeusvaltion periaatteiden rikkomisiin jäsenvaltioissa, jotka vaikuttavat tai uhkaavat vakavasti vaikuttaa EU:n talousarvion moitteettomaan varainhoitoon tai EU:n taloudellisten etujen suojaamiseen riittävän suoralla tavalla.

Unkariin on sovellettu ehdollisuusasetuksen mukaisia toimenpiteitä EU:n talousarvion suojaamiseksi vuodesta 2022 alkaen. Näitä ovat olleet muassa: i) kolmen koheesiopolitiikan ohjelman talousarviositoumusten keskeyttäminen, joka koskee 55:tä prosenttia sitoumuksista, ja ii) kielto tehdä uusia oikeudellisia sitoumuksia suoraan tai välillisesti hallinnoitavista EU:n varoista yleishyödyllisten säätiöiden tai niiden ylläpitämien yhteisöjen kanssa.

Ehdollisuusasetuksen lisäksi komissiolla on käytössään muita keskeisiä välineitä EU:n talousarvion suojaamiseksi. Näitä ovat erityisesti: i) Euroopan unionin perusoikeuskirjaan sisältyvä horisontaalinen mahdollistava edellytys, josta säädetään yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa, sekä ii) elpymis- ja palautumissuunnitelmien välitavoitteet ja tavoitteet oikeusvaltioperiaatteeseen liittyvien haasteiden ratkaisemiseksi.

Seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien kunnioittaminen on edelleen välttämätöntä. Ehdollisuusasetusta sovelletaan jatkossakin kaikkiin varoihin. Komission ehdottamat kansalliset ja alueelliset kumppanuussuunnitelmat mahdollistavat taloudellisen tuen toimenpiteille, joilla vahvistetaan oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia. Samalla sovelletaan horisontaalisia edellytyksiä sen varmistamiseksi, että EU:n

talousarviota suojellaan oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuskirjan periaatteiden rikkomiselta. Jos rikkomus on vuoden kuluttua ratkaisematta, voidaan varat kohdentaa uudelleen suoraan tai välillisesti hallinnoitaviin ohjelmiin ja erityisesti demokratiaa, kansalaisyhteiskuntaa tai korruptiontorjuntatoimia tukeviin ohjelmiin vuotuisen talousarviomenettelyn mukaisesti ja edellyttäen, että parlamentti ja neuvosto hyväksyvät ne. EU:n rahoituksen saamiseksi jäsenvaltioiden on lisäksi otettava käyttöön mekanismeja, joilla varmistetaan maksujen jatkuminen edunsaajille, vaikka EU:n rahoitus keskeytettäisiin. Nämä suojatoimet ovat keskeinen osa niiden hallinto- ja valvontajärjestelmiä.

EU:n arvot

Komissio panee merkille parlamentin kehotuksen tarkistaa riskiperusteisesti, toimivatko tuensaajat EU:n arvojen mukaisesti, jotta kyetään havaitsemaan mahdolliset tapaukset, joissa EU:n arvoja ei kunnioiteta.⁷ Komissio seuraa kaikkia sopimusten hallinnoinnin vaiheita varainhoitoasetuksen mukaisesti varmistaakseen, että organisaatiot ja hankkeet, joissa ei noudateta EU:n arvoja, eivät saa tukea. Kaikkien EU:n rahoituksen saajien on sopimuksessa sitouduttava EU:n perusarvoihin ja varmistettava niiden noudattaminen käyttäessään unionin talousarvion varoja. Tämän veloitteen noudattamatta jättäminen voi johtaa varojen vähentämiseen, avustussopimuksen keskeyttämiseen tai irtisanomiseen ja/tai hallinnollisiin toimenpiteisiin (esim. poissulkemiseen tai taloudellisiin seuraamuksiin) varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän yhteydessä. Lisäksi varainhoitoasetuksen mukaisilla jälkikäteen toteutettavilla mekanismeilla turvataan EU:n varojen asianmukainen käyttö, jos valvonnassa tai tarkastuksissa havaitaan veloitteiden rikkomisia.

Varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmää sovelletaan henkilöihin ja yhteisöihin, mukaan lukien talouden toimijat ja organisaatiot, jotka hakevat tai saavat suoraan ja välillisesti hallinnoitavia varoja. Varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmä muodostaa laajan kehyksen, jolla puututaan ammatillisiin tai eettisiin väärinkäytöksiin, kuten vihaan ja syrjintään yllyttämiseen sekä muihin EU:n arvojen vakaviin loukkauksiin. Kaikki tulojen ja menojen hyväksyjät tarkistavat varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän tietokannan arviointimenettelyn aikana. Valvonnan vahvistamiseksi edelleen komissio tutkii mahdollisuutta sisällyttää EU:n arvojen noudattamista koskevia indikaattoreita Arachne+-riskivälineeseen, jos se on teknisesti ja oikeudellisesti mahdollista.

Eturistiriidat

⁷ Ks. päätöksen 2025/2145(DEC) 161 kohdan xxii alakohta.

Parlamentti kehottaa komissiota varmistamaan, että "unionin varoja ei makseta suoraan tai välillisesti tuensaajille, ei myöskään Eurooppa-neuvoston jäsenten sukulaisille, tapauksissa, joissa on todettu eturistiriita eikä eturistiriitaa ole todistettavasti ja todennettavasti ratkaistu"⁸, ja korostaa, että jäsenvaltioiden olisi varmistettava avoimuus eturistiriitojen estämiseksi.

Komissio korostaa, että kaikkien jäsenvaltioiden on noudatettava EU:n perussopimusten määräyksiä ja niihin perustuvaa lainsäädäntöä, mukaan lukien säännöksiä eturistiriitojen asianmukaisesta hallinnasta kaikilla tasoilla, erityisesti varainhoitoasetuksen 61 artiklaa.

b. EU:n talousarvion suojaaminen petoksilta

Tulopuoli

Euroopan tilintarkastustuomioistuin antoi vuoden 2024 vuosikertomuksessaan puhtaan lausunnon EU:n talousarvion tulopuolesta ja vahvisti komission suorittaman tulojen keräämisen vakauden ja tarkkuuden.

Parlamentti antaa EPP:lle (Euroopan syyttäjänvirasto) ja OLAF:ille (Euroopan petostentorjuntavirasto) tunnustusta niiden pyrkimyksistä torjua unionin tullitarkastusten heikkouksien järjestäytyneitä hyödyntämistä⁹ ja huomauttaa, että ongelmat, jotka liittyvät siihen, että tullit ilmoitetaan virheellisesti tai niitä ei ilmoiteta lainkaan (niin sanottu tullivaje), johtavat siihen, että kannetuissa tuontitulleissa on vajetta, ja toteaa, että tämä on ollut jatkuva ongelma unionissa ja sen jäsenvaltioissa useiden vuosien ajan¹⁰.

Komissio suhtautuu myönteisesti parlamentin ja neuvoston välillä 26. maaliskuuta 2026 saavutettuun yhteisymmärrykseen EU:n tulliliiton uudistamisesta. Se vastaa EU:n tullin nykyisiin paineisiin, kuten kaupan valtavaan kasvuun erityisesti sähköisessä kaupankäynnissä, rajalla tarkastettavien EU:n vaatimusten määrän nopeaan kasvuun sekä geopolittisten realiteettien muuttumiseen ja kriiseihin. Kun EU:n tulliviranomainen ja EU:n tullidatakeskus perustetaan, tällä uudistuksella edistetään parempaa, tietoon perustuvaa tullipolitiikan koordinoitua erityisesti parannetun koordinoitua EU:n riskinhallintakehyksen avulla.

8 Ks. päätöksen 2025/2145(DEC) 21 kohdan v alakohta.

9 Ks. päätöksen 2025/2145(DEC) 55 kohta.

10 Ks. päätöksen 2025/2145(DEC) 51 kohta.

EU:n petostentorjuntajärjestelmä

Parlamentti ilmaisi huolensa riittämättömästä koordinoinnista ja tietojen jakamisesta EU:n ja kansallisten petostentorjuntaelinten välillä. Komissio julkaisi 16. heinäkuuta 2025 [petostentorjuntajärjestelmän uudelleentarkastelua koskevan valkoisen kirjan](#), jossa esitetään tarve vahvistaa EU:n taloudellisten etujen suojaamista. Siinä korostetaan kaikkien petostentorjuntajärjestelmän toimijoiden ratkaisevaa roolia ja jatkuvaa sitoutumista. Se täydentää komission ehdotusta seuraavaksi monivuotiseksi rahoituskehikseksi. Yksi päätavoitteista on tehostaa yhteistyötä petostentorjuntajärjestelmän keskeisten toimijoiden eli EPPOn, OLAFin, Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol), Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) ja rahanpesuntorjuntaviranomaisen välillä. Valkoisessa kirjassa selvitetään myös yhtenäisemmän järjestelmän kehittämistä ja resurssien optimointia hyödyntämällä uusia teknologioita, jakamalla tietoja ja tarkastelemalla, miten eri toimijoiden toiminnot voisivat täydentää toisiaan.

Petostentorjuntajärjestelmän tarkistaminen toteutetaan laajemmin Europol-asetuksen ja Eurojust-asetuksen tarkistamisen sekä käynnissä olevien OLAFin ja EPPOn koskevien säädösten ja unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin annetun direktiivin (eli yhteisöpetossopimusta koskevan direktiivin)¹¹ arviointien yhteydessä. Komissio esittää tulokset vuoden 2026 lopussa annettavassa tiedonannossa, johon mahdollisesti liitetään lainsäädäntöehdotuksia.

toinen arvioinnin päätavoite on takaisinperinnän parantaminen. Komissio jatkaa OLAFin suorittamien vuotuisten seurantatoimien avulla OLAFin taloudellisten suositusten noudattamisen (lopulliseen tulokseen asti) ja EPPOn ilmoitusten, joilla on taloudellisia vaikutuksia, tehostettua seuranta. Komissio harkitsee EU:n taloudellisten etujen suojaamista ja petostentorjuntaa koskevan vuosikertomuksen kehittämistä edelleen siten, että siihen sisällytetään lisätietoja ja dataa takaisinperinnästä.

EPPOn ja OLAFin määrärahojen lisääminen

Komissio panee merkille parlamentin toistuvat kehotukset vahvistaa EPPOn ja OLAFin valmiuksia ja niiden välistä yhteistyötä.

EPPOn perustaminen vuonna 2017 vaikutti OLAFin henkilöstön määrään yksiköiden välisten synergioiden ja tehokkuusetujen vuoksi. Alkuperäisen säädösehdotukseen liittyvän rahoitus selvityksen mukaisesti EPPOn oli tarkoitus toimia vakaan, 115 kokoaikavastaavaa käsittävän henkilöstön voimin vuodesta 2023 alkaen. Se on

¹¹ Direktiivi (EU) 2017/1371.

kuitenkin saanut joka vuosi perustamisensa jälkeen enemmän rahoitusta ja henkilöstöä kuin alun perin oli suunniteltu. Resursseja on lisätty asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa vuotuisten talousarvioiden hyväksymisprosessin aikana ja poikkeuksellisten tarpeiden vuoksi lisätalousarvioiden avulla vuoden aikana. Vuosina 2024–2026 EPPÖ sai lisää vahvistuksia Puolan ja Ruotsin osallistumisen, kasvaneiden palkka- ja asumiskustannusten, riippumattoman tietoteknisen arkkitehtuurin sekä valtuutettujen Euroopan syyttäjien ja kansallisten asiantuntijoiden määrän kasvun vuoksi.

Kun otetaan huomioon OLAFin kokemus hallinnollisten tutkimusten suorittamisesta ja tavoite välttää päällekkäisiä hallinnollisia ja rikosoikeudellisia tutkimuksia, EPPÖlle siirrettiin enintään 45 tointa sekä määrärahat ulkopuolista henkilöstöä varten. Kun otetaan huomioon sekä siirrot EPPÖlle että OLAFin lisäresurssit, jotka on toteutettu resurssien jakamista koskevissa komission menettelyissä, OLAFin henkilöstö (virat/toimet ja ulkopuolinen henkilöstö) on vuosina 2019–2027 vähentynyt 38:lla.

OLAF tekee tiivistä yhteistyötä EPPÖn kanssa noudattaen niitä koskevia asetuksia ja työjärjestelyjä, joiden mukaan OLAF ilmoittaa EPPÖn toimivaltaan mahdollisesti kuuluvista rikosepäilyistä. Tutkimusten päällekkäisyyksiä vältetään ristiintarkastusmekanismin avulla. OLAF voi myös avustaa EPPÖn tutkimuksia suorittamalla täydentäviä hallinnollisia tutkimuksia ja tarvittaessa tukemalla EPPÖä.

Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessaan 26/2025 antaman suosituksen ja petostentorjuntajärjestelmän tarkistamisen perusteella komissio arvioi järjestelyjä, joita tarvitaan yhteisen petosepäilyrekisterin perustamiseksi ja hallinnoimiseksi. Sen tarkoituksena on parantaa OLAFin ja EPPÖn välistä tiedonvaihtoa.

c. Virhe- ja valvontajärjestelmien taso

Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet

Komissio panee täytäntöön monivuotisia valvontastrategioita EU:n varojen turvaamiseksi. Jos sen tarkastuksissa havaitaan virheitä tai heikkouksia, toteutetaan ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä (esim. oikaisut, maksujen keskeytykset tai lykkäykset ennen komission maksujen suorittamista) tai korjaavia toimenpiteitä (esim. maksujen suorittamisen jälkeen tehtävät oikaisut) aina ohjelman päättämiseen saakka. Yhteistyöhön perustuvassa hallinnoinnissa jäsenvaltiot toteuttavat tarkastuksia huomataksaan aiheettomat maksut ja periäkseen määrät takaisin. Kansallisissa hallinto- ja valvontajärjestelmissä havaitut puutteet saattavat johtaa rahoitusoikaisuihin. Vuonna 2024 komission ponnistelut yhdessä jäsenvaltioiden yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa toteuttamien toimien kanssa johtivat 2,66 miljardin euron takaisinperintään (määrästä 1,18 miljardia euroa perustui ennalta ehkäiseviin ja 1,48 miljardia euroa korjaaviin toimenpiteisiin) pääasiassa koheesio- ja maatalouspolitiikassa.

Toimet virhetason alentamiseksi

Parlamentti ja neuvosto suhtautuvat myönteisesti yleisen virhetason laskuun mutta pitävät virhetasoa edelleen liian korkeana erityisesti koheesiopolitiikassa. Komissio panee merkille kaikki tilintarkastustuomioistuimen ilmoittamat virheet ja seuraa asianmukaisesti kaikkia tapauksia, joissa sillä on oikeusperusta toimia. Se tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden ja toteutuskumppaneiden kanssa ja esittää tarvittaessa rahoitusoikaisuja ja tarvittavia korjaavia toimia hallinto- ja valvontajärjestelmien parantamiseksi.

Koheesiopolitiikka

Komissio suhtautuu myönteisesti tilintarkastustuomioistuimen koheesiopolitiikan menojen arvioidun virhetason laskuun vuosiin 2023 ja 2022 verrattuna. Se panee myös merkille, että kuten sen vuotuisissa toimintakertomuksissa raportoidaan, komission ja tilintarkastustuomioistuimen virhetason arvioinnissa tekemät erot ovat lähentyneet toisiaan entisestään.

Edistääkseen yhteistä ymmärrystä menetelmistä komissio on tehostanut vuoropuheluaan tilintarkastustuomioistuimen kanssa erityisten työpajojen avulla. Vuonna 2025 ne keskittyivät julkisten hankintojen sääntöjenvastaisuuksien kvantifiointiin koheesiomenoissa komission kvantifiointitaulukon mukaisesti. Tilintarkastustuomioistuin käyttää taulukkoa vuoden 2025 tarkastuslausumaan liittyvästä tarkastuksesta lähtien.

Komissio seurasi tiiviisti vuonna 2024 hyväksytyn toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa tarkastusviranomaisten kanssa koko vuoden 2025 ajan tavoitteenaan vahvistaa niiden havaitsemisvalmiuksia: edistymistä on tapahtunut useilla osa-alueilla, kuten virheiden perimmäisten syiden analysoinnissa, tulosten jakamisessa ohjelmia hallinnoivien viranomaisten kanssa, tarkastusten tarkistuslistojen päivittämisessä ja parantamisessa niiden kattavuuden ja johdonmukaisuuden varmistamiseksi sekä erilaisten tietokantojen paremmassa hyödyntämisessä tarkastustyön tukena.

Kun otetaan huomioon, että täytäntöönpanojärjestelyjen monimutkaisuus voi osaltaan lisätä virheriskiä, komissio edistää aktiivisesti yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen ja sellaisten järjestelmien käyttöä, joihin liittyy kustannuksiin perustumatonta rahoitusta.

Yhteinen maatalouspolitiikka (YMP)

Komissio edistyi merkittävästi sääntöjen yksinkertaistamisessa ja virheiden ehkäisemisessä käyttämällä tehokkaasti saatavilla olevia tietoja. Vuosien 2023–2027 YMP:n täytäntöönpanomallin avulla jäsenvaltiot voivat räätälöidä tukitoimien omien tarpeidensa mukaan. Komissio tukee jäsenvaltioita esimerkiksi ekojärjestelmien suunnittelussa ja täytäntöönpanossa ja kannustaa käyttämään yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja.

Uusien teknologioiden, kuten pinta-alamonitorointijärjestelmän, Copernicus Sentinel -datan ja tekoälyn, käyttö auttaa estämään ja havaitsemaan YMP:n virheitä. Komissio tukee jatkossakin jäsenvaltioita virheiden korjaamisessa ja ehkäisemisessä antamalla ohjeita, edistämällä valmiuksien kehittämistä, jakamalla parhaita käytäntöjä ja seuraamalla yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän laatua.

Elpymis- ja palautumistukiväline

Elpymis- ja palautumistukivälinettä varten on olemassa vankka valvonta- ja tarkastusjärjestelmä. Se sisältää päivitetyn tarkastusmenetelmän i) EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi, ii) jäsenvaltioiden sisäisten valvontajärjestelmien valvonnan tehostamiseksi valtiontukien ja julkisten hankintojen alalla ja iii) komission sisäisen yhteistyön vahvistamiseksi.

Kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien tarkistuksissa tarkasteltiin tilintarkastustuomioistuimen, parlamentin ja neuvoston aiempia täytäntöönpanokokemuksia ja suosituksia, joilla pyritään vähentämään tilintarkastustuomioistuimen ja komission välisiä EU:n lainsäädännön tulkintaeroja. Komissio ehdotti epäselvän ja tarpeettoman kielen poistamista neuvoston täytäntöönpanopäätöksistä, jotta ne sisältäisivät vain olennaisia vaatimuksia, joilla osoitetaan toimenpiteen toteutuminen.

Komissio yhtyy neuvoston varoitukseen jäsenvaltioille jälkikäteen asetettavista uusista säännöistä, keskenään ristiriitaisista vaatimuksista tai tiukemmista ehdoista¹² täytäntöönpanon aikana. Oikeudellisten käsitteiden tulkintaa koskevien ohjeiden muuttaminen välineen täytäntöönpanon viimeisenä vuonna aiheuttaisi uusia oikeudellisia ja käytännön ongelmia jäsenvaltioille.

Horisontti Eurooppa

Komissio tarkensi edelleen kertakorvausten täytäntöönpanoa Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa ottaen huomioon aiempien pilottihankkeiden ja tilintarkastustuomioistuimen palautteen sekä sidosryhmien jatkuvan osallistumisen kertakorvausrahoitusta käyttävien hankkeiden arviointiin. Näin komissio voi maksimoida tuensaajien yksinkertaistamispotentialiaalin keskittyen samalla rahoituksen saajien rahoittamien hankkeiden toteuttamiseen soveltuvien tuotosten mukaisesti.

Ulkoiset toimet

Komissio hyväksyi tilintarkastustuomioistuimen suositukset ja seuraa sen havaintoja. Kysymykseen siitä, olisiko komission toteutuskumppaneiden annettava

¹² Ks. neuvoston vastuuvapauden myöntämistä koskevan suosituksen 11.4 kohta.

tilintarkastustuomioistuimen tarkastajille oikeus tutustua kaikkiin asiakirjoihin, komissio toteaa, että se helpottaa jatkuvasti asianomaisten tahojen ja tilintarkastustuomioistuimen välistä tiedonvaihtoa asianmukaisten ratkaisujen löytämiseksi.

Euroopan kehitysrahasto

Parlamentti panee huolestuneena merkille, että arvioitu virhetaso vuonna 2024 on 6,5 prosenttia (8,9 prosenttia vuonna 2023). Ennakkomaksuihin liittyvien virheiden vähentämiseksi komissio on pyytänyt kumppaneitaan tarkistamaan raportointimallinsa, jotta aiheutuneet menot olisi helpompi tunnistaa.

Komissio myös tarkisti valvontastrategiaansa ja aloitti keskeisten suositusten täytäntöönpanon muun muassa kehittämällä riskiprofiloinnin tulostaulun i) mitataksaan sitä, noudattavatko kumppanit rahoitus- ja toimintanormeja, ja pääsyä asiakirjoihin, ii) vahvistaakseen jälkitarkastuksia ja iii) parantaakseen pilariarvioitujen organisaatioiden raportointia komissiolle.

4. Avoimuus

Komissio varmistaa jatkossakin EU:n rahoituksen avoimuuden korkean tason julkaisemalla rahoitustiedot laajasti rahoituksen avoimuusjärjestelmässä sekä rahoitus- ja tarjouskilpailuportaalisissa. Tulevaisuudessa yhteinen palveluväylä lisää avoimuutta entisestään.

a. EU-rahoituksen avoimuus

Koska avoimuus on komission ohjaava periaate, ylittää komissio lakisääteiset vaatimukset ja soveltaa korkeimpia avoimuusnormeja kansainvälisten järjestöjen joukossa, mikä auttaa osoittamaan EU:n rahoituksella saavutettuja tuloksia.

Vastuuvapautta koskevan päätöslauselman mukaisesti, jossa komissiota kehoitetaan varmistamaan, että kaikissa avustussopimuksissa, myös toiminta-avustuksissa, noudatetaan rahaston avoimuuteen, jäljitettävyyteen ja näkyvyyteen liittyviä tarvittavia vaatimuksia¹³, komissio toteaa, että tiedot kansalaisjärjestöjen toteuttamien hankkeiden, myös edunvalvontatoimien, tavoitteista ja tuloksista ovat jo julkisia EU:n rahoitus- ja tarjousportaalissa. Lisäksi avoimuusrekisteriin rekisteröityvien edunvalvojien, jotka eivät edusta kaupallisia etuja, yleensä kansalaisjärjestöt mukaan luettuina, on raportoitava lobbaustoiminnastaan. Niiden on ilmoitettava pääasialliset rahoituslähteensä ja jokainen yli 10 000 euron suuruinen rahoitusosuus, joka on yli 10 prosenttia niiden kokonaistalousarviosta,

13 Ks. päätöksen 2025/2145(DEC) 161 kohdan xxi alakohta.

tietolähteen nimi mukaan luettuna. Monivuotista rahoituskehystä 2028–2034 koskevassa komission ehdotuksessa tuloksellisuutta koskevaksi asetukseksi standardoidaan avoimuutta lisääviä tulosindikaattoreita. Avoimuutta lisää myös kyseisessä asetuksessa säädettyssä tulevassa yhtenäisessä palveluväylässä saatavilla olevien tietojen suunniteltu keskittäminen ja laajentaminen. Komissio toistaa tukevansa kansalaisyhteiskunnan järjestöjä muun muassa nykyisen ohjelmakauden toiminta-avustuksilla kansalaisyhteiskuntaa koskevan EU:n strategian mukaisesti. Siinä tunnustetaan kansalaisyhteiskunnan riittävän, kestävän ja avoimen rahoituksen tarve.

Komissio on tehnyt yhteistyötä parlamentin kanssa talousarvion valvontavaliokunnan kansalaisjärjestöjen ja muiden tahojen rahoitusta käsittelevän valvontatyöryhmän puitteissa ja toimittanut kaikki pyydetyt asiakirjat noudattaen luottamuksellisten tietojen suojaamiseen sovellettavaa oikeudellista kehystä.

Elpymis- ja palautumistukivälineen avoimuuden osalta komissio on samaa mieltä siitä, että lopullisia tuensaajia koskevat täydelliset ja luotettavat tiedot ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan ehkäistä varojen väärinkäyttöä, havaita petoksia ja varmistaa vastuuvollisuutta koskevat yhtäläiset normit kaikissa jäsenvaltioissa¹⁴, ja toteaa, että parlamentti harkitsee toimivaltansa puitteissa kaikkia aiheellisia toimenpiteitä sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi, oikeustoimet mukaan luettuina.¹⁵ Komissio huomauttaa, että se on velvollinen panemaan välineen täytäntöön lainsäätäjien sopimalla tavalla, mukaan lukien loppukäyttäjien raportointia koskevat säännökset. Se katsoo soveltaneensa näitä säännöksiä johdonmukaisesti ja moitteettomasti elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa vahvistettujen edellytysten ja oikeudellisten määritelmien mukaisesti.

Vastuuvapausmenettelyssä komissio on korostanut ponnisteluja sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot noudattavat velvoitteitaan ja ylittävät ne. Komissio kannustaa jatkossakin voimakkaasti jäsenvaltioita toimittamaan lisätietoja ja soveltaa käytettävissään olevia välineitä, jos ne eivät noudata asetuksen oikeudellisia vaatimuksia.

Seuraavasta monivuotisesta rahoituskehyksestä alkaen komission ehdotuksissa säädetään EU:n rahoituksen saajia koskevien tietojen julkaisemisesta kaikissa hallinnointitavoissa keskitetyllä yhteinen palveluväylä -verkkosivustolla (mukaan lukien tehostettu rahoituksen avoimuusjärjestelmä).¹⁶ Komission ehdotuksen mukaan tuensaajia, lopullisia vastaanottajia, toimeksisaajia ja alihankkijoita

14 Ks. päätös 2025/2145(DEC), 278 kohta.

15 Ks. päätös 2025/2145(DEC) 6 kohta.

16 12 artikla, COM(2025) 545 final.

koskevat tiedot julkaistaan sekä kansallisella että EU:n tasolla yhteisessä palveluväylässä.¹⁷

b. Komission avoimuus ja vastuuvollisuus

Komissio noudattaa toiminnassaan ja päätöksenteossaan korkeimpia avoimuusstandardeja. Komission henkilöstöön sovelletaan asiakirjojen hallintaa ja arkistoja koskevia sääntöjä sekä turvallisuussuosituksia julkisten pikaviestisovellusten ja muiden yritysten viestintävälineiden hyväksyttävästä käytöstä. Tältä osin komissio varmistaa, että EU:n sääntöjä asiakirjojen saattamisesta yleisön tutustuttavaksi, mukaan lukien tekstiviestit (työhön liittyvän viestinnän rekisteröinti).

Johtavia virkamiehiä, kuten koko henkilöstöä, sitovat henkilöstösäännöt sekä etiikkaa ja lahjomattomuutta koskevat velvoitteet (esim. eturistiriitoja koskevat ilmoitukset, puolisoiden työsuhdeilmoitukset tai ulkopuolisen toiminnan hyväksymispyynnöt). Komissio tarjoaa tietoa, koulutusta ja neuvontaa eettisissä asioissa auttaakseen henkilöstöä ja johtajia täyttämään velvollisuutensa. Avoimuusrekisterin velvoitteet koskevat kaikkia johtajia, joiden on ilmoitettava tapaamisistaan rekisteriin merkittyjen edunvalvojien kanssa.

Kunkin komission jäsenen erityisneuvonantajien nimet ja toimeksiannot ovat julkisesti saatavilla [komission verkkosivustolla](#).

Komissio panee merkille parlamentin huolet muodollisen häirintämenettelyn toimivuudesta ja tehokkuudesta. Johtavan häirintäyhdyshenkilön alaisuudessa komissio ottaa riippumattomia asiantuntijoita mukaan täydentämään komission jo käynnistämää arviointia häirinnän vastaisten käytäntöjen täytäntöönpanosta.¹⁸ Komissio jatkaa ponnistelujaan varmistaa turvallisen ympäristön ilmoituksille muun muassa lisäämällä tietoa ja parantamalla käytettävissä olevien kanavien saatavuutta ja luotettavuutta. Se myös pyrkii ilmoittamista koskevien suuntaviivojen meneillään olevan uudelleentarkastelun yhteydessä mukauttamaan ne mahdollisimman lähelle direktiivissä (EU) 2019/1937 vahvistettuja standardeja.

5. Velan kestävyys

Komissio on samaa mieltä siitä, että unionin velkakestävyys on otettava huomioon kaikissa tulevilla talousarviopäätöksissä.¹⁹ NextGenerationEU-välineen puitteissa otetun velan takaisinmaksun aikataulu ulottuu vuoteen 2058, minkä ansiosta EU:lla

¹⁷ 63 ja 64 artikla, COM(2025) 565 final.

¹⁸ Komission päätös C(2023) 8630, 12.12.2023.

¹⁹ Ks. päätöksen 2025/2145(DEC) 7 kohta.

on enemmän aikaa hoitaa takaisinmaksut ilman merkittäviä häiriöitä tai vaarantamatta rahoitusvakautta. Varainhoitoasetuksen 256 artiklan mukaisesti komissio antaa vuosikertomuksen, jossa arvioidaan ehdollisten vastuiden kestävyyttä ja EU:n talousarvion liikkumavaraa ja tuetaan julkisen talouden kestävyuden seurantaa.

Komissio suhtautuu myönteisesti siihen, että parlamentti kannattaa uusia omia varoja koskevia ehdotuksiaan, ja on samaa mieltä siitä, että aitojen uusien omien varojen kehittäminen on olennaisen tärkeää, jotta velanhoitokustannukset eivät syrjäytä tulevien monivuotisten rahoituskehysten painopisteitä.²⁰ Uusien omien varojen käyttöönotto edellyttää poliittista tahtoa ja osallistumista kaikilta osapuolilta. Komission ehdotukset sisältävät kiinteän vuotuisen velanhoitosumman. NextGenerationEU:n takaisinmaksu pysyy rahoituskehysten enimmäismäärien alapuolella. Korkoriski on hyvin rajallinen vuodesta 2028 alkaen, koska uusia nettomää räisiä liikkeeseenlaskuja ei ole vuoden 2026 jälkeen ja vuotuinen kiinteän velan palvelumäärä takaa täyden ennustettavuuden.

6. Tulevaisuuden näkymät

Komissio esitteli heinäkuussa 2025 ehdotuksensa kunnianhimoisesta, ketterästä ja tulevaisuuteen suuntautuvasta vuosien 2028–2034 monivuotisesta rahoituskehyksestä. Se perustuu nykyisen kehyksen vahvuuksiin ja perusperiaatteisiin sekä siitä saatuihin kokemuksiin ja tekee siitä yksinkertaisemman, joustavamman ja vaikuttavamman.²¹ Ehdotuksessa otetaan huomioon parlamentin, neuvoston ja tilintarkastustuomioistuimen suositukset vastuuvapauden myöntämisen yhteydessä.

Vankka ohjaus, läpinäkyvyys ja vahva poliittisen tason valvonta ovat olennaisen tärkeitä näissä ehdotuksissa. Komissio tekee tiivistä yhteistyötä parlamentin ja neuvoston kanssa saadakseen aikaan kunnianhimoisen, tasapainoisen ja oikea-aikaisen sopimuksen seuraavasta monivuotisesta rahoituskehyksestä ja alakohtaisista ohjelmista.

* * *

20 Ks. päätöksen 2025/2145(DEC) 47 kohta.

21 Ks. COM(2025) 570 final.